

Koliko koštaju sahrane?

Stisni pa umri!

Cijene pogrebnih usluga u Federaciji Bosne i Hercegovine toliko su visoke da bi se živi, dakle oni na kojima je teret da sahrane umrlog, najradije zamijenili sa pokojnikom ili rahmetlijom. Za najjeftiniju sahranu ili dženazu ovdje treba štedjeti najmanje 13 godina, i to svaki mjesec dana ostavljati po pet maraka na stranu. Ali, ni tada ne možete biti sigurni da ćete s tom ušteđevinom pokriti sve troškove ili da vam neko neće, recimo, ukrasti mrtvacu iz lijesa!

a rješenje svih svojih problema odgovoran Bosanac danas nipošto ne bi trebao izabrati odlazak sa ovog svijeta. Ako ni zbog čega, a ono barem zbog onih koji ostaju iza njega i valja im platiti troškove njegovog pogreba.

Za najjeftiniju i "najobičniju" sahranu, pod uslovom da se za nju odvajalo po pet maraka mjesečno, treba štedjeti punih 13 godina! I to samo ako ste musliman, jer su troškovi sahrane ateista, jevreja, pravoslavaca i katolika mnogo veći. I tu se već postavlja pitanje koliko je onih kojima je 5 KM cifra koju ne mogu ostaviti na stranu?

"Mnogo", kratko odgovara **Mirsada Poturković** iz Kantonalnog centra za socijalni rad Sarajevo. Zbog toga se "**licima (kako stoji u Uredbi o subvencioniranju troškova dženaze/sahrane/pokopa, op. a.) za koja se utvrdi da nisu bila u mogućnosti ni po kom osnovu obezbijediti troškove dženaze/sahrane/pokopa, kao ni članovi njihovih domaćinstava, isplaćuje 660 KM**". Takvih je od početka godine do prvog septembra samo u Sarajevu bilo 856, i, prema procjeni nadležnih u Ministarstvu prostornog uređenja i komunalnih poslova Kantona Sarajevo, koji određuju minimalnu cijenu subvencije, tih 660 KM svakom je bilo dovoljno. "**To nije dovoljno**", kategoričan je **Vlado Raguž**, direktor pogrebnog preduzeća "Pokop". "**Druga je stvar to što mi kao javno preduzeće moramo raditi onako kako oni traže. Ekonomski gledano, to je smiješno. Znaju li oni koliko košta jedan sanduk, jedan pokrov? To je roba. Plus što mi na usluge plaćamo pet odsto poreza, a na robu 10 odsto, što je jedinstveno u svijetu. Ni u jednoj drugoj državi pogrebna roba nije oporezovana. Cijene pogrebnih usluga diktira tržište.**"

"Krađa" mrtvacu iz lijesa A tržište kaže da je najjeftinija sahrana preduzeća "Pokop" - 800 KM. U ovo su uračunati pogrebna oprema i kopanje. Sve ostalo (dakle: vjerski službenici, govor na raki ili ispred kapele, pleh muzika) plaća se dodatno. Kako je cijena muzike 10 KM, a cijena govora od 50 do 100 KM (u zavisnosti od toga gdje se postavlja ozvučenje), najbolje je da se o pokojniku govori što manje. Mada su i sadašnje cijene pogrebnih usluga "Pokopa" za mnoge nedostižne, direktor Raguž kaže da su najniže u Federaciji. "**Da bi se neko ukopao, potrebno je iskopati 2,5 kubika zemlje. Mi za to uzimamo 40 KM. U Zenici istu uslugu naplaćuju 150, a u Tuzli čak 220 KM. Zato smo podnijeli zahtjev za povećanje cijena.**" Treba li ovo biti poruka svima onima koji

su uspjeli ušparati do sada potrebnih 800 da požure?

Tokom proljeća ove godine u Sarajevu se odigrala scena koja kao da je izašla iz filma *Maratonci trče počasni krug*. Privatni pogrebnik **Martinović** optužio je "Pokop" i Raguža da mu je "ukrao mrtvacu iz lijesa". Naime, mrtvačnica je odbila primiti mrtvacu sve dok se on iz pogrebne opreme "Martinović" ne "prebaci" u pogrebnu opremu "Pokopa". Slična stvar dogodila se i preduzeću "Palma" d.o.o., čiji je osnivač Hrvatsko pogrebno društvo Sv. Ante. Tada je postavljeno pitanje da li su ovako visoke cijene pogrebnih usluga takve i radi toga što sve sahrane može obavljati samo jedno pogrebno društvo.

"Mi prihvatamo stvari onakve kakve su pred nama. Neću koristiti riječ monopol, ali iz svega ovoga vidi se da se čovjek ne može sahraniti ako nije kupio opremu gdje mora. Relativno je govoriti o tome može li cijena komunalnih usluga biti niža. Sada se one ne mogu pojeftiniti, ali bi se u slučaju slobodnog tržišta to moglo. Mi moramo biti zadovoljni uslugama koje pruža žPokop' jer ne postoji mogućnost izbora", kaže ravnatelj preduzeća "Palma" d.o.o. **Ivan Kljuić**.

On još dodaje da je saradnja "Palme" i Hrvatskog pokopnog društva Sv. Ante, čiji je doravnatelj, zadovoljavajuća. **"Postoji ugovor po kojem mi za svakog našeg člana žPokopu' isplaćujemo 800 KM participacije za troškove sahrane. U slučaju da porodica želi luksuzniju opremu, oni dodaju ostatak. Danas je mnogo onih koji peru savjest, pa umrlima, pogotovo onima iza kojih nešto ostaje, plaćaju sahrane i do 5.000 KM. Nama je važno da za članarinu od 5 KM mjesečno svakom našem članu platimo pristojan pokop. Mislimo da je participacija od 800 KM dovoljna."**

Ovo društvo je osnovano 1921. i trenutno broji 2.000 članova. Prosječno ih godišnje izgubi 155. Kako je od članarine nemoguće platiti sve subvencije, upravni odbor je nemilosrdan - bez obzira na broj godina koje su provedene u članstvu, u slučaju neplaćanja članarine godinu dana, članstvo se prekida. **"Meni je jasno da je mnogima 5 KM ogromna cifra, ali mi ne trebamo masovnost, nego finansijsku osnovu",** kaže Kljuić.

"Stanarina" za umrle Mada je u još gorjoj situaciji Srpsko pogrebno društvo Sv. Marko, tamo su ipak blaži prema članovima. **"Mi smo prije rata imali 7.500 članova. Sada je situacija mnogo lošija",** kaže sekretar Društva Sv. Marko **Slavko Kojić**. Ovo društvo postoji 80 godina i, po riječima gospodina Kojića, njegovi članovi su, pored pravoslavaca, i katolici i muslimani. Razlog je jednostavan: oni nemaju nikakve veze sa tim na koji će se način ukopati umrli. Na osnovu mjesečne članarine svaki član stiče pravo na 900 KM subvencije koja se isplaćuje "Pokopu". Od novaca koji se prikupe članarinom društvo može platiti šest sahrana mjesečno, a starosni prosjek članova je preko 70 godina. **"Mi stalno pokušavamo donacijama nadoknaditi gubitak, ali je to skoro nemoguće",** kaže Kojić. Veliki problem je i to što mnogi članovi koji su redovno plaćali članarinu dvadeset ili trideset godina sada nemaju da izdvoje mjesečno pet maraka. **"Takvima se također plaća pokop. Mi ne možemo dozvoliti da se o našem članu brine Opština ili Kanton. Ovo društvo je uvijek funkcionisalo na humanoj osnovi i ganjalo neki ugled."**

Najveće pogrebno društvo u Sarajevu su "Bakije", koje imaju vlastitog mrtvozornika, gasulhanu (mjesto gdje se kupaju mrtvi i opremaju za ukop), organiziraju prevoz umrlog,

ali nemaju svoje groblje s obzirom da su sva u nadležnosti "Pokopa", a ona mala koja su otvarana tokom rata (i, po zakonu zatvorena nakon rata) u nadležnosti su Islamske zajednice. Najjeftinija dženaza je na improviziranom groblju Obad kod Fabrike duhana, i troškovi su 580 KM. Ovome, ako niste član "Bakija" ili IZ-a, treba dodati i usluge vjerskih službenika, koje iznose 400 KM i podrazumijevaju gasulu (kupanje), dvije bule na tevhidu i jednog hodžu na samoj dženazi. Članovima je ova usluga besplatna kao i tevhid nakon sedam dana. Za groblje Vlakovo, koje je petnaest kilometara udaljeno od Sarajeva, cijena se uvećava za 100 KM, a na ostalim lokacijama "Bakijama" treba platiti 480 KM plus troškovi IZ-a. Godišnja članarina iznosi 24 KM, ili dvije marke mjesečno. Međutim, ovo je društvo po broju članova najmasovnije i prosječno godišnje obavi 1.710 dženaza. Broj onih za koje je ispostavljena faktura Kantonalnom centru za socijalni rad prelazi 500.

Trenutno je na području Sarajeva, na onih sedam grobalja kojima upravlja "Pokop", sahranjeno preko 150.000 ljudi. Cijena "grobljarine" (svojevrjne stanarine za one koji su sahranjeni) iznosi 8 KM godišnje, a naplata je manja od 10 odsto. **"Ukoliko se ne bude plaćalo, mi ćemo biti prinuđeni da uradimo ono što se radi u cijelom svijetu - prekopamo grobove"**, kaže Vlado Raguž.

Dakle, problemi ne završavaju čak ni ukopom. Pored toga što je potrebno skupiti čarobnih 800 KM za najjeftiniji ukop (plus troškovi vjerskih službenika ili pleh muzike i govora, te troškovi mrtvačnice od 165 KM), na ukupnu cijenu dodaje se i cijena oglasa kojim se obavještava o smrti, a najjeftiniji je 14 KM. Ako imate pretenzija da vam se za grob zna duže i planirate nišane ili spomenik, najjeftiniji će vas koštati 200 KM. Uz to sve sračunajte koliko godina želite da vam se za grob zna i pomnožite sa 8 KM. I još imajte na umu da sahrana nema na rate. Nema sumnje, ove cifre su strašnije čak i od same smrti.

Ali, ako ima ičeg dobrog u ovome jeste to da će ove cifre bar neke od onih koji su naumili sami sebi prekratiti život, odvratiti od toga.

Najjeftinija dženaza u Bihaću

"Mi smo najjeftiniji u Federaciji", kaže direktor JKP Pogrebne usluge Tuzla, gospodin **Salko Dedić**. Cijena dženaze kreće se od 400 do 450 KM sa porezom. Sahrana je nešto skuplja - 520 KM. Prognanici, kojih je mnogo, plaćaju 250, a troškove ukopa socijalnih slučajeva snosi Općina, koja subvencionira sa maksimalno 400 KM. **"To, naravno, nije dovoljno. Treba uračunati odvoz, dovoz, frižidere, ali ljudi smatraju da je tih 400 KM i previše"**, kaže gospodin Dedić. U Tuzli problem i nije toliko u cijeni koliko je u tome što javno komunalno preduzeće, od posebnog značaja za Kanton, nema vlastitu parcelu za kopanje. Odnosno ima, ali parcelu od dva dunuma na kojoj se kopaju mrtvorodne bebe. Sva ostala groblja u nadležnosti su vjerskih zajednica koje su autonomne i pored mjesta za ukop naplaćuju i svoje usluge duhovne prirode. Ove usluge vjerske zajednice naplaćuju od 600 do 700 KM. Gospodin Dedić kaže da je saradnja sa vjerskim zajednicama zadovoljavajuća jer - komuniciraju. On još napominje: **"Borimo se da dođemo do adekvatne parcele, ali je to teško jer imamo mala groblja, ali ne i jedno koje bi se moglo isparcelisati i podijeliti za sve konfesije. Tuzla je po tome**

fenomenalna."

U Zenici funkcionišu dva društva na principu članarine. U "Rahmetu", muslimanskom pogrebnom društvu, članarina je 10 KM godišnje za radne ljude, a za penzionere 5 KM, "i nema tog penzionera koji to ne može platiti", kategorični su u "Rahmetu". Oni pružaju sve usluge dženaze (dakle: zemljište, opremu, prevoz), a cijene zavise od toga da li je neko član ili ne. Najjeftinije "pogrebne usluge i materijali", kako kažu, iznose 250 KM. Na gradskim grobljima u Zenici vele da su dva puta jeftiniji od Sarajeva. Upravnik groblja, koji nije želio da mu se spominje ime, kaže da je najjeftinija usluga, koja podrazumijeva "manuelni rad" i mjesto na grobljima Crkvica ili Prašnica, 220 KM, a sa "full" opremom ona iznosi 500 KM. Problem je u privatnim društvima koja, kako kaže ovaj gospodin, svoje usluge kopanja na lokalnim grobljima naplaćuju 1.000 maraka, a uza sve to su kao registrovana društva oslobođena dijela poreza. **"Ljudi se za glavu hvataju kad im se sabere njihova usluga sa našim manuelnim radom, ali cijene dižu oni, a ne mi."**

U Bihaću je usluga prevoza umrlih unutar Unsko-sanskog kantona besplatna. Tamo su najjeftinije dženaze i koštaju 300 KM. Cijena najjeftinije sahrane je između 600 i 650 KM, a samo kopanje rake naplaćuje se 100 KM.

[Arhiva Dani](#)
[180](#)

©Copyright *Dani* 2002 Sva prava zadržana

Preporučeno Microsoft Internet Explorer, 800*600 ili više, Central European Windows-1250 encoding
Sve primjedbe i prijedloge šaljite na webmaster@bhdani.com

[početna](#)
[stranica](#)

[na vrh](#)